

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Archidioecesis Coloniensis Bella.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

ARCHIDIOECESIS COLONIENSIS
B E L L A.

A Rma virosque cano, consultum duco priora
 Bella silere, diu turbata pace per Orbem
 Qua Romanorum Nortmannorumque secutis
 Temporibus grassata, quibus stat plena vetustas:
 Exhorret natura novos iterare dolores:
 Principia attingo Bellorum, hac prima fuere
 Iudicio justo Superum permissa malignis,
 Ob peccata, tamen nunquam reprobatur in ipsa
 Scriptura bellum, Ratio quoque, finis & ejus
 Ut pax eveniat, vigeat Respublica, Leges
 Florescant, tractet commercia libera Civis;
 His praesuppositis regnandi insana libido,
 Sive Status Ratio, aut est Relligio quoque origo,
 Qua nihil aut sanum, nil fixum permanet usque,
 Solvitur humani penitus conjunctio nexus,
 Vertuntur summa imis, & quadrata rotundis,
 Fine cruentato, donec sat bellua belli
 Terminat, accedam [veniam rogo] Sacula nostra,
 Ex Wedanorum praecelso stemmate Praesul
 Hermannus, Carolo quinto sub Cesare vivens
 Principis fidei fervens promotor, & idem
 (Ut Canonum libri docti, & Synodalia tradunt)
 Ortos doctos erat, dignus super omnia Praeses:
 Ast dum Martini Bucerii Schismata iuivet,
 Adversus Sedem Romanam; dogmata, fraudes
 Divini admittens Verbi instrumenta Lutheri,
 Pontificis Bulla contra hunc Sententis fertur,
 Electoralis titulo privatur, ab alta

Sederuit, bacula Vbiaco Sceptroque relictis;
 Sed ne propter Eum premerent bella impia totam
 Archidiceesin, proprio secedit honore, (a)
 E vita excedit, tumulum Veltkircha paravit (b)
 Adolphus Schawnburg collapsam restituit rem.
 De quibus, & de quo solium hoc dixisse sat esto,
 (a a. 1546.) (b a. 1552.)

Bellum TRUCHSESIIUM.

Nunc ad Truchsesiū Suedæ de gēte Gebhardum
 Post Salentinum, gradior, pro Presule lectum,
 Irreprehensibilis fuit autē Episcopus, omni
 Is procul à culpā, vita laudabilis, ast mox
 Mancipium luxus priscā à virtute recedens
 Agnetis Mansfeldiæ illaqueatur amore;
 Et furtivus amor populum sermone replebat,
 Quid faceret Princeps? mordebat conscia recti
 Mens, & honestatis facies, Nevenarius ipsi
 Suadet Schismatica è contra molimina Secta,
 Haudquaquam Imperii decreta obstare, Statuta
 Non prohibere, sibi charam quin ducere sponsam
 Elector Princeps valeat, licet ille Sacerdos,
 Ergo sit in tali talis conclusio mente,
 Religio imprimis Papa mutetur, & uxor
 Agnes ducatur Mansfelt, nova Episcopa, Sedes
 Vbiā permaneat bino sub Coniuge, coetus
 Hic neodoxus abhinc fidei de tramite recto
 Divertatur, eò, Ratio & Res salva putatur,
 Impatiens animus, fœdoque insanus amore
 Nullis Pontificis monitis neque Caesaris ulla
 Flectitur hortatu: Venere at vinoque calescunt
 Pectora, ducuntur noctuque diuque choreæ,

Quin & inauditis vitis proscinditur ipsa
 Pontificis persona, simul Confessio ubique
 Augustana recens admissa, admittitur omnis,
 Bonnense Archivum, Cancellariaque tota
 Divitiarumque Diocesis, pretiosaque in auro
 Convasata, aliò Rheni per flumen aguntur;
 Mox sponsalium Gebhardi ex aere susurrat;
 Dant famuli manibus lymphas, portantque canistris
 Dona laborata Cereris, pinguique farina &
 Viscera tosta ferunt: Quantum heu! mutatus ab illo
 Gebhardo, qui nuper eras? quò pergis a vita
 Destructor Fidei, quam debes jure tueri!

His ita praelusis, tractantur foedera, Bonna,
 Perque Diocesim munimina cetera & urbes
 Fortificantur, & has inter tamen impete forti
 Novehium capitur, capiuntur plurima Castra:
 Interea Roma Sententia fertur in ipsum
 Gebhardum Truchses, quò privabatur honore
 Electorali, Tum consultatur in adis
 Metropolitana gremio, quis Episcopus, ejus
 Electoratu, Praefecturâque sacrandus,
 Et tandem Bavarum per Vota Capitulum adoptat
 Eusebium, qui tum pro libertate tuenda
 Hispanas implovat opes, Farnesius inde
 Suppetias adfert Princeps Parmensis, & ille
 Novehium expugnat, Bonnamq; expugnat & arces;
 Et totus Rheni tractus vel tempore pauco
 Truchsesiiis cassis sua jura priora recepit.
 Ille autem Truchses, cuius jam cognita vita,
 Expers Consilii, armorumque inglorius, ivis
 Argentoratam, socia cum Coniuge, donec
 Fata suam clausere diem, & tumultus ibidem est *

(* Anno 1601)

Bellum

Bellum Gallo - Hasslicum.

Fernesto iusto succedit in ordine Princeps
 Fernandus Bavarus, toto laudandus in aevum.
 Hic ceriè Archipatris mytrâque pedoquo coruscata
 Extitit, Ordinibus cunctis, Statibusque præesse
 Ad summum meruit, prudens in rebus agendis,
 Quas Prælatura munus petit, omnibus ipse
 Dotibus ornatus, morum gravitate decorus;
 Germanus totus, sincerus totus, Et idem
 Casareus totus, totus pro Numine, multas
 Hinc ille ex proprio Legiones ere coëgit
 Pro patria, atque Deo, summo pro Casare, avitâ
 Proque Fide, sacras ades confiruxit in altum.
 Templaque marmoreis aptè solidata columnis;
 Et summa fuit hânc patriâ defensio cura:
 Juxtâ Thema: salus populi Lex esto suprema,
 Sed nullus belli penes hunc defectus, in anno *
 Ecce supergreditur malefaustus nuntius, hostis
 Cum Gallo Suecus, cum VVinnariensibus, Hassus
 Vbiacum subiere solum; Nam patria ferro
 Undique vastatur, Lambojus casus ab hoste,
 Nulla captatur, Lynna expugnatur Et Ueding;
 Mox Kempen sequitur: Belli fit Patria Sedes
 Inferior, pressus miserè gemit undique civis:
 Religionis enim prætexu bella moventur,
 Religio haud petitur, Regionis queritur aurum;
 Insatiata fames, Et amor malejanus habendi,
 Et Ratio perversa Status, turpissima pestis
 Occupat Imperium, nullus Status est Rationis:
 At propè Lechenium hostilis nimis impetus haret,

1642.

1 5

Ann.

Arx septem hebdomadas violentis restitit armis,
 Donec Bavarici navali ponte secantes
 Rhenum, ad Lontinam castris sedere locatis,
 Bella Coloniaeos insurgunt Marto per agros
 Non procul à Bonna ferro, flammâque petuntur
 Pagi, pagani mox contribulantur acerbè,
 Nusquam tuta Fides, toto pax exulat Orbe,
 Nititur interea Caesar pro viribus hostem
 Propulsare, igitur Breidenbent visere primò
 Ignitis placuit sphaeris, sed Iulius armis
 Apperuit nostris, ruit hinc Lambojus in hostem
 (a) Grevenbrochiacas iuxta quâ castra paludes,
 Principio fortuna favet, timidosque repellit,
 Sed fortuna nimis fallax, adeoque noverca,
 Infausta Imperio, patriaque infausta, resurgit,
 Lamboyus casus, rursùm, casusque cohortes,
 Plures truncati, quisq; statione repulsus
 Ordine confuso, vite vix aura superstes,
 Quò me verto ruit miles, cadit undique amicus,
 Mille ultra pedites sed Caesaris Insula caepit:
 Hinc Lamboy vindex collectis viribus arma
 Instaurare jubet, sed dum fert Hassia turmas
 Auxiliatrices, Rhenanam traicit undam
 Westphaliâ peragrans, Padebornam tentat acerbè,
 Quò Lamboy sequitur, mediâque in nocte locata
 Castra inimica ruit: sed adhuc pugnatur in ipsa
 Nocte, & mane altrò, Victores cogimus hostem
 Se retirare supra Paderam Delbrugii in oras,
 Pergimus ulterius Visurgi ad littora castris
 Expugnando Hoxter: dumque ad maiora voluntas,
 Sol novus exoritur, pacis Deus omne gubernans
 Tranquillans animos Procerum Regumq; Ducumq;
 Nampe Monasterii, Pacis locus omnibus Vni-
 versalis: bello turbatam restituit Rem:

(a) Anno 1648.

PAX